

NÉPNEVELŐ

NEVELÉS- ÉS OKTATÁSÜGYI LAP

A MAGYARORSZÁGI LATIN ÉS GÖRÖG SZERTARTÁSÚ KATHOLIKUS NÉPOKTATÁSI INTÉZETEK SZÁMÁRA

Kiadja a *SZENT-ISTVÁN-TÁRSULAT* Budapesten.

Megjelenik minden vasárnap egyívnyi terjedelemben.

Megkapja e lapot minden kath. népoktatási intézet egy példányban ingyen.

Előfizetési ár: egész évre kor. 6.—.

Kéziratokat nem küldünk vissza.

Szerkesztőség és kiadóhivatal

BUDAPEST,

Szentkirályi-utca 28b. sz. a.

(SZENT-ISTVÁN-TÁRSULAT)

A hirdetések árszabálya :

A pályázati hirdetéseknel minden egyes szóért minden közlés után 6 filler (3 krajczar) fizetendő.

Egyéb hirdetéseknel:

egész oldal ... kor. 32.— | negyed oldal ... kor. 8.—
fél oldal ... • 16.— | nyolczad oldal • 4.—

A díjak előre beküldendők a Szent-István-Társulathoz.

Iskolaegyesületünkről.

Minden katolikus ember — tanító és nem tanító egyaránt — érzi, hogy iskoláinkra szükség van. Ezt fölösleges hangsúlyoznom. Ha nem volna nekünk meg kellene teremteni, nehéz anyagi áldozatok árán is — mint Ausztriában. Nekünk ma még iskoláink fejlesztése és megmentése a főcélunk. Evégből alakult meg az Országos Katolikus Magyar Iskolaegyesület. Az alapítók meg vannak győződve arról, hogy ez egyesületre szükség van, hogy azt minden katolikus ember örömtelt szívvel fogja üdvözölni és támogatni. Üdvözölni üdvözölték, lelkesen írtak felőle — de az anyagi támogatásból mintha aránylag kevesebb jutna az egyesületnek.

Pedig alig alakult újabbann ennél fontosabb egyesület azok számára, akik szívükön hordják a keresztény szellemű nemzeti nevelés ügyét. Iskoláink napról-napra pusztulnak, fogyanak; a fentartókban nincsen annyi erő és kitartás, hogy azokat megmentsek. Kezet kell fogni a hazai katolikus társadalomnak, sorompóba kell lépni mindenkinek önzetlenül, hisz katolikus iskoláink megmentéséről van szó.

Azonban ne várjunk mindent a püspöki kartól! A növény sem él kizárólag a napsugárból. Gyökerei által a földből is kell nedvet kapnia. Így táplálkozzék egyesületünk is, mely nem kommandóra, hanem közszükségletből alakult.

Mit akar egyesületünk? Alapszabályai világosan mondják. Akar: tanítókat nevelni, a legnagyobb nevelő szellemében, tanítókat, kiknek keblük dagadoz hazafias és vallásos lelkesedéstől, kiknek eltökélt szándékuk oly ifjuság nevelése, mely a haza és vallás biztos támasza. Ezen egy célja is indokolja az egyesület megalapítását. De egyesületünk ennél többet is akar. Akar kath. iskolákat segíyezni és ahol szükséges, ilyeneket alapítani. A hazafias kath. iskoláink megmentésével és alapításával pedig: erős, egészséges magyar polgárokat akar nevelni, kik

a megváltozott társadalmi viszonyok között is helyt állanak: következetes, összetartó, nemesítő munkájukkal.

Ifjusági egyesületeket akar alapítani, hogy serdülő ifjaink a tivornyázás helyett praktikus, a társadalmat és hazát fenntartó tanokkal ismerhessenek meg. Kiterjeszti figyelmét a felnőttek oktatására is, nem akarja e teret kizárólagosan ellenségeinknek prédául odadobni. Evégből folyóiratokat, röpiratokat, ifjusági iratokat, könyveket akar terjeszteni.

Hogy e nemes céljait elérhesse, sok penzre van szüksége.

Reméljük, hogy az egyesület célja nem hiú ábránd. Tekintsünk csak a szomszédba. Ausztriában annak idején könnyelműen odadobták a hitvallásos iskolát. Csakhamar megbánták e könnyelmű lépést — de már késő volt. Látván azt a rombolást, melyet indifferens iskolai okoznak, megalapították a Schulvereint, mely egyesület igyekszik jóténni azt a borzasztó hibát, melyet elődjeik elkövettek. Szerény körülmények között indult meg s ma már több mint harminc iskolát (két tanítóképzőt, több felsőbb leányiskolát, menedékházat, elemi iskolát, óvodát stb.) alapított. Kiad családi lapot «Die christliche Familie» címen (melléklete «Das gute Kind»). E lapjuk hihetetlen gyorsasággal terjedt el, a tagok jóvoltából és a nagymérvű agitáció következtében. Kiadnak tankönyveket, röpiratokat is. Tagjainak száma meghaladja a 70.000-t, bevételek az egy millió koronát. Hány iskolát lehetne nálunk ily összegből megmenteni!

De ahhoz nem elégséges felbuzdulni, hogy a következő félórában a tétlenség ördöge újból megszálljon.

Tenni, agítálni kell. Meg kell alakítani a plébániai csoportokat. A nők külön csoportokat alakíthatnak. Akad minden faluban 15 ember, aki 1 koronát áldozhat ily magasztos célra. Csak legyen valaki, aki letargiájából felrázza. Ne várjunk mindent a központtól; az alapszabályok közkezen forognak (akinek nincsen,

menek szívesen küld levél Ember Karoly, Budapest, IV. Molnár-utca 26.) mozogjunk, agítáljunk.

Fogjunk kezét az agitáció és áldozat terén, mint Krisztusban testvérek. Minden egyes alkalommal legyenünk egyesületünk hasznára. Agitáljunk gyűléseken, a sajtóban; vezessük be minden faluba; költjük föl iránta a jobbmodú emberek érdeklődését, buzdítsuk adakozásra és adakozzunk mi is. Akkor lesz egyesületünk oly hatalmas faktorra, amilyenek mindnyájan látni szeretnők. Adja Isten!

A. I.

A népiskola a népjólét fejlesztésének szolgálatában és ezzel szemben a tanítóképzők teendői.

(Folytatás.)

Tudomásom szerint majd minden egyházmegyében vannak hasonló célú alapok, amelyeket ezen nagyfentosságu intézményre fordítani nem nagy nehézséggel járna egyrészt másrészt sokkal nagyobb eredményeket létesítene, mintha azokat kisebb célokra szétforgácsolják.

Ha másképp nem lehetséges, valami bérházban helyezzük el vidéki növendekünket tanári felügyelet alatt. Ez esekély anyagi áldozatok árán mindenütt megvalósítható egy kevés jövedelemmel. A szülő, aki már tapasztalta a szállásadók lelketlenségét vagy nemtörődömséget, bizonyára örömmel fizet egy-két forinttal többet is, csak hogy gyermekét biztonságban lássa, megmenntve a perditák szemtelen csábításaitól és a szabadkőművesek titkos és sötét halálaitól.

A nevelés munkája azonban a tanulmányi rendben is érvényre juttatandó és pedig olyanformán, hogy a tanárok egyrészt életpéldájukkal, másrészt a tudományok közlésével, a kath. szellem kidomborításával, irányt mutassanak az ifjúságnak. Tisztelje az ifjú papitanáraitban az isteni Tanító, Jézus Krisztus méltó képviselőit, akik szeretetük, szelidségük, áldozatkészségük és a való tudományért való lelkesedésük által megnyerik őt a vallásos életnek és a népjóléti küzdő munkás tudománynak; a világi tanárok példás családi élete pedig főképp azt üntesse elő, hogy milyen legyen egy katolikus paedagógusnak családi élete, hogyan érvényesüljön benne a hivatásszeretet és ügybuzgóság, a családföntartási gondok mellett is.

A vallásos meggyőződést és jellemes, hazafias gondolkodásmódot azonban semmi sem eríeli meg és fejlesztí ki jobban az ifjakban, mint az, ha tanáraik előadásaikban az apologetikus irányt választva, minden alkalmat megragadnak, hogy kíméletlenül ostorozzák azokat az őrzőgöket, akik a szabadgondolkodás jelszava alatt minden tiszteletreméltó tradíciót megtámadvá, a társadalom jelen formájának és főképpen szent egyházunknak megdöntésére törekcszenek és a nemzetközi szociáldemokrácia

romboló politikájának zsoldjába szegődve, a szegény népet hitétől és hazafias érzületétől megfosztani igyekecszenek.

Ezen irányzattal szemben a szociológiának, mint rendes tantárgynak bevezetése a tanítóképzőkbe, szintén égető szükségesség. Ne véresszájú agitátoroktól kappja az ifjú e kérdésben az első leckéket, hanem képzett, higgadt férfiaktól, akik helyes és tiszta képet nyújtanak neki a gazdasági és politikai élet szükségleteiről és devalválni tudják a szociáldemokrácia eszeveszett igényeit és túlkapasait. Ugyanésak a szocializtikus kiképzés szempontjából el kell vezetni egykészszer a IV. éves tanítójelölteket a katolikus egyesületekbe, melyek vezetésében majdan tevékeny részt kell venniök; meg kell ismertetni velük ezek működését, belső életét, hogy jó korán megszeressék azt a helyes irányzatú társadalmi munkát, amely az ő népnevelői működésüknek kell, hogy betetőzése legyen.

M. t. Uraim! Megköszönve szíves türelmüket, értekezésém folyamánaképpen a következő javaslatokat ajánlom elfogadásra:

Határozati javaslatok.

1. Üdvözölje a kath. tanítók orsz. szövetsége Apponyi Albert gróf v. és közokt. ü. minisztert, a tanítóképzők számára kiadott 40391/1907. sz. rendeleteért, melyben a tanítójelöltek vallás-erkölcsös nevelését a legerélyesebben szorgalmazza.

2. Kérje föl a Kath. Tanügyi Tanács a n. mélt. püspöki kart, hogy a főnhatósága alá tartozó összes kath. tanítóképzőket internátusokkal vagy legalább externátusokkal ellátni méltóztassék.

3. Kérje föl a Kath. Tanügyi Tanács a n. mélt. püspöki kart, hogy a szociológiát legalább heti egy órában vezesse be a tanítóképzőkbe és utaltsa az igazgatókat, hogy a IV. éves növendékeknek módot nyújtsanak a kath. egyesületi élet gyakorlati tanulmányozásához.

Gyömörey Zsigmond dr.

«Legyen a nevelés korszerű!»

A pedagógiának egyik közismert sarkalatos elve: «Neveljünk az életnek és nem az iskolának.» Legyünk tekintettel a kor mozgató eszméire, a társadalom jelenlegi alaphangulatára és karakterére s a gyermek egyéniségét oly alakban képezzük, hogy a társadalom és a kor típusához előnyösen hozzáigazodjék. Hiú ábrándokat, amelyek az élet valódiságának meg nem felelnek, ne engedjünk egyéniségében meggyökeredzni.

Ezek mind oly elvek, amelyeket minden egyes *professor paedagogiae* lelkes buzgalommal hirdet, tanítógyűléseken nem egyszer hangoztatják, cikkeket is írnak róluk, de a gyakorlatban vajmi kevesen törekszenek az ige megtestesítésére.

Miért van ez? Erre a kérdésre sokfélekép

felelhetnénk. Az én meggyőződésem szerint az okozat okai a következők.

Mindnyájan tapasztaljuk, hogy a mai kor egyik legkidomborodóbb sajátsága az ipari élet általános fellendülése. Azt is tudjuk, hogy az államok, amelyek jelenleg többé-kevésbé elzárkóznak az ipari és a kereskedelmi élet hegemónikus törekvései előtt, anyagi dekadenciába esnek és hogy e szomorú vakság áldozata némi részben a mi tulságos engedékenységeről nevezetes országunk is.

Ebből azonban nem az következik, hogy teljesen az államra toljuk a felelősséget.

Korántsem. Hát kik a hibások? Az iskola, avagy a szülők? Szerintem mindakettő!

Miért?

Ismeretes dolog, hogy ha a gyermekben egy kis tehetséget fedez fel a *figyelmes* szülői szem, a gondos anya, meg a jövőjéért aggódó apa lelkében mindjárt az a gondolat fogamzik meg legelőbb, hogy a *gyermeket* (sőt gyermekeket!) *tovább taníttatjuk!*...

Hogya *esetleg* vicispán nem is lesz belőle, de valami «pennaforgató» ember mégis csak lehet s kaputot hord és *wriembernek* tartják ő tekintetességét...

Ha meg a tanító ur fedez föl korán jelentkező zseniálításokat, nem mulasztja el, hogy az apa, sőt a gyermek fejét is telebeszélje a szép jövő viruló reményeivel.

Az iskolában hébe-hóba kérdést is intéz a gyermekekhez, hogy ki szándékozik közülök középiskolába menni? s aki ily értelműleg jelentkezik, azt megdicséri s a társaságban mint ambiciózus gyereket emlegeti.

A gimnáziumba járást, mint az igyekvő jóakarát legfőbb jutalmát tekinti s épp így aztán a gyermekek is, akiknek ez lassankint köztudatukba megy át. Az esetleg nagyon szegény, de értelmes gyermek szinte megbélyegzettnek tekinti magát, hogy a középiskola ragyogó berkeibe be nem férkőzhetik. Innen is van, hogy aztán a legtöbb szülő csak a *verseny* kedvéért halálra erőlteti az erszényét.

Az *ipar* pedig? Az bujkál, mint az Igazság. Szégyenli saját magát. Mert a tanító ur is mindig azt hajtogatja az iskolában, hogy: «aki nem akar tanulni, az menjen csizmadia-inasnak!» «Majd kap ott a lábszijból, hogy tudom nem lesz kedve hozzá!» S a kedves szülők is, mintegy közös akarattal, riasztgatják a rosszul tanuló gyereket a vaskereskedő nehéz teendőivel, a gyári munkával, meg a mindig haragos cipésmesterrel.

Ézek pedig mind olyan főbenjáró tévedések, amelyeket nem lehet eléggé kárhoztatni.

Eppen ellenkezőleg kellene cselekednünk. — Mindnyájunknak — gyakorlatilag is el kellene már egyszer ismernünk, hogy a jövő világa (a természetes és logikus fejlődés szerint) az iparé, illetőleg a kereskedelemé és hogy az ipari pálya a mai viszonyok között *épp oly, sőt még biztosabb*

megélhetést biztosít, mint a diploma a mai proletár-termelés közepette. El kellene ismernünk, hogy az ipar az, ami naggyá és virágzóvá telteli szeretett hazánkat!

És áthatva e tudattól, tanítványainkat, illetőleg gyermekeinket a kézműipar megbecsülésére, az abszolút értelemben vett *munka tiszteletre* kellene megtanítanunk.

A munka tiszteletének szelleme tette naggyá és hatalmassá Amerikát, ez Németországot és még Oláhország is sietett megelőzni későn ébredő országunkat. A szomszéd Romániában az előkelőségek követik uralkodójukat, a ki részvénytársaságok s gazdasági egyesületek lelkes tagjává lesz!...

Nálunk az állam csak újabb időben törekszik minderre, de bármennyire törekszik is, ily irányban gazdaságilag reformálni az országot meg sem sikerülhet neki addig, míg egy fontos tényezőt igénybe nem vesz.

Ez a fontos tényező az *iskola*. Azt a megcsontosodott előítéletet, amely száműzi a kézmunkájának tisztességes elbírálását, amely a porba rántja a munka becsületét, ki kell tépni a szívekből.

A kicsinyeknél kell kezdenünk. (A velünk szövetkezendő sajtó gondoskodjék a nagyokról is!) Tisztelettel kell beszélünk minden egyes alkalommal a munka nemességéről és a munkának különböző ágairól. Legyen segítségünkre a *család* is! Ne ijesztgessük többé a gyereket legből kapott ipari kegyetlenkedésekkel, a vasból ötkilós nehézségeivel s a bárdot hajgáló mézszáros bárdolatlanságával is hallgassunk el, édes jó Uraim!

Tanítványeinkben is ily irányú tendenciával írott olvasmányok lelkesítsék az gyermekereget az ipari foglalkozások iránt. Lépten-nyomon dicsérni kell a munka nagyszerűségét, a munkás embernek a haza iránti szeretetét, amelyet éppen munkájával bizonyít be. Am mindezt a szertelenség elkerülésével!

Igy aztán eredményhez is juthatunk.

De hisz nem is képelek impozánsabb jelentéget egy oly férfinál, aki ajkán Isten nevével, szívében férfias bizalommal nyúl a porólyhöz s gyöngyöző verejtéssel keresi kenyerét! Szíve kristálytisza, nem elégedetlen, mert Istenbe helyezte bizodalját!

Mikor is jutunk el oda, ahol most Németország áll, amelynek miniszteri székeire az ipari képzettség is elegendő kvalifikáció?!

Nagysurány.

Földes Zoltán.

A katholicizmus mint modern nevelői tényező.

Mit használ az embernek, ha az egész világot megnyeri, de lelkének kárát vallja? Mikor a Máté-evangélium e passzusát a szószékről olvasom az egyszerű falusi népnek: mikor ott

felepek azzal a vakmerő igénnyel, hogy: te darócha, sulába, ködmönbe öltözött ember, te több vagy, mint az egész világ, több, mint az imperium: hideg borzalom fut végig rajtam, a tiszteltnék, hódolatnak mély áhitata száll meg engem s beteve a könyvet rebegem: felsőges evangélium! E szavak jutottak önkénytelenül eszembe, amikor a nyári szümidő alatt munkások között tartózkodva, mély szomorúsággal láttam, hogy hová súlyodt az anyagiak révén az öntudatában megölt emberi méltóság. Összeszorúlnak az öklök, hogy lerázzák a bilincseket, sajnos nemesak a létezőket, de a képzelteket is, mert nem akiktől kellett volna, de másoktól tudták meg, hogy «egyesülésben rejlik az erő».

A francia forradalom óta, a létért való küzdelemben az egyes országokban az addigi százazsok (a szabadok) helyett milliók és milliók (a fejszabadítottak) vesznek részt. Hogy e küzdelemben helyüket megállhassák, először azzal fegyverkeznek föl, aminek elsajátítása nem sok időbe kerül és rövid idő alatt sikerrel jár: a létért való küzdelemben szükséges ismeretekkel. A jóerkölcsöknek, a vallásosságnak szükségét nem mutatja a létért való küzdelem oly szemmel láthatóan. Ebben rejlik a természetes oka annak, hogy dacára az intellektuális műveltség általános előrehaladásának, a közerkölcsiség javulása nem tart vele lépést. Azok a tényezők, amelyek a száz év óta sokkal nagyobb szabású társaséletnek, létért való küzdelemnek is legfontosabb tényezői, mint: állam, egyház, társadalmi osztályok, hivatás szerinti szociális közösségek sem jártak az erkölcsiség dolgában a legjobb példával elől, sőt gyakran rossz példát mutattak. Mindebben kell keresnünk az erkölcsi állapot ki nem elégítő voltának okát.¹ A maguk egyoldalúságukban is sokat mondó sorok, mert a nép az elvet nem képes a személytől elválasztani. S mivel a megjavulásra első lépés az önbeismerés, bé kell vallanunk, hogy a mostani helyzetnek, messze visszanyuló okai is vannak; avagy nem-e élehetlenségünkről tesz tanúságot, hogy a régi «Religio», azon időben, midőn pl. középiskoláink a helytartótanács kezében ugyan, de úgyszólván kizárólag az egyháziak vezetése alatt állottak, istentelen iskolákról beszél. S ma? Megtesz-e mindenki mindent, aki nek e magasztos név jutott osztályrészeül: nevelő, hogy legalább élőpéldája legyen a népnek?

A mai vezető nemzedék nagy részében egy keresztényileg elhanyagolt kornak a neveltje. Nem él vallása parancsa szerint, nem is ismeri azokat: azért el van világaisítva, hogy ne mondjam: elpogányosítva családi és nyilvános élete. Ha önző érdeke nem mozgatja: üres, unalmas az élete, nincs eszmei tartalma. A pap sok eset-

ben hivatalnokká lett, a világi hívő meg nem törődik a hivatalnokkal, mert a hivatal rideg szoba. A pap többnyire maga által megjelölt s lelkiismeretének ellenőrzése alatt álló teendőit végzi: miséz, gyóntat, prédikál, iskolába jár; azontúl nem terjedvén a hivatal, pihen többnyire a hivatás is. A világi meg általában szólva semmit sem tesz.¹ Pedig mint az apostol *Prohászka* mondja: «Az ordo nem lehet kasztalkotó választófal laikus és pap között; hisz mindnyájan testvérek vagyunk; mindnyájan — papok és laikusok — lehetünk emberbarátok, *Krisztus* tanítványai, apostolok».

Különben sem kell nálunk a javuláshoz sokféle gyógyszer, csak egy-kettő.

Az embereknek egészséges, erős szívek példája kell a papságban: az önmeztagadás erős jellemeket nevelő gyakorlása — szavak helyett. A világiás szellem helyett egyháziás szellem, a szabadosság helyett példás fegyelemtartás, urak helyett misszionáriusok.²

*Prohászka*kat s *Szentiványi*kat akarunk a tanítótság körében látni «s miként a villámot lehozzuk az égből, lehozzuk a keresztet is, s vele *Krisztust*, hogy itt a milliók és milliók szívében éljen». S akkor majd megjavul a magyar föld színe, fölmelegednek az elhidegült szívek s föl-épül majd Mária nagy országa s a tisztább, nyugodtabb szívekben nem lesz többé oly kiállhatatlan az a katolikus erkölestán. De ne soká késsünk a munkával, mert nagy átalakulás előtt állunk, mely átalakulásnak alapját nekünk kell leraknunk, hogy a jövő társadalmá ama biztos alapon épüljön föl, melyet ez egy szóval fejezhetünk ki: religio.

Kidd «Social Evolution»-ját e szavakkal vezet be: Úgy látszik a gondolkozók világszerte ösztönszerűleg érzik, hogy a nyugati művelődés egyik szakasza vége felé jár s hogy új korszak előtt állunk.³ Szinte hallom már a jövő zenéjét, melyben, ha nem mi állunk a legyőzöttek vezéreül és békeapostolként a győzők elé, akkor?

A tudomány ám érje be azzal, hogy csendesen várja a bosszuálló üstökös eljövételét, mely az uralkodó nyomornak véget vessen; de az aligha várható, hogy a szenvedésre és türésre kárhoztatott tömeg, az immár kezében levő hatalom birtokában, szintén beérje a békességes türéssel, mihelyt belátja, hogy állapota reménytelen.⁴ A munkás kezd rájönni, hogy amit mint egyén veszített, mint osztály visszanyeri; és hogy szervezkedés által oly erőre tehet szert, mellyel urával egyenlőbb feltételek mellett szállhat szembe.⁵

Ez a szertelen evolúció által hajtott mai tár-

¹ Világi katolikusainkról. Religio. 1906. 351. l.

² Tudni és hinni. I. l. 427. l.

³ Kidd Benjámín «Társadalmi evolúció». Ford. Geöcze Sarolta. Budapest. A magyar tud. akad. kiadása. 1905.

⁴ I. m. 10. l.

⁵ I. m. 11. l.

¹ Prohászka Ottokár dr.: «Konferencia-beszédek», Pécs, 1907.

² Krausz Sándor: «A Herbart-Ziller-Rein-féle didaktikai elmélet és gyakorlata». 4. l. Budapest, 1902.

sodalomnak diagnózisa. Az egyháznak feladata most már, hogy a gyengébbnek fogva pártját, az elnyomóval szemben igazságot osszon. Ha ez nem történne, akkor méltán vetné *H. Spencer* pesszimizmusával a világ szemébe: «Azt hiszi, hogy az erkölcs a kormányzóknak lakozik, a bűn pedig a kormányzottakban». Pedig az igazi szocializmustól csak jót várhatunk: egy idealisabb társadalmi rendet, amelyben a munkaadók jó keresztények és könyörületesek, a munkások pedig jókeresztények és békétűrők lesznek. Mindez természetesen csak akkor fog megvalósulni, ha a szocializmust fölszabadítjuk azok vezérléte alól, akik szerint: Reszkessenek az uralkodó osztályok egy kommunista-forradalomtól! A proletárok nem veszíthetnek mást, mint bilincseiket. És helyébe egy világot nyerhetnek.¹ Vagy akik szerint ez lesz a jövő erkölcsi világtrendje: a mennyországot nem valahol másutt keressük, hanem itt e földön igyekszünk majd megvalósítani; nem a másvilágban, hanem még ebben az életben.² Mondom, csak akkor lesz célunk megvalósítható, ha a jövő gondolkozását és társadalmi akcióját *Marx-Menger-Engels*, szabadgondolkodók stb. befolyásától függetleníteni és keresztény alapra fektetni tudjuk. És ehhez a nagy munkához kellene a vezérek azok táborából, akiknek kezet nyújtunk a munkához, mert dolgozni akarunk.

Mucsi.

Eberhardt János.

(Folytatjuk.)

IRODALOM.

A Szent-István-Társulat megyei földrajzai. A földrajz tárgyánál fogva szoros összefüggésben van a természettudományi és történelmi tárgyakkal s azért Tantervünk is szerves kapcsolatba hozza e három ismeretkört. E főszempont jut érvényre a Szent-István-Társulat megyei földrajzaiban és pedig oly mértékben, hogy a hivatalos bírálatok a legnagyobb elismeréssel adóznak érte. Tömören, a lehetőségig összevontan s éppen ezért könnyű áttekinthetőséggel vannak írva e könyvek, világos és szép nyelvezettel s nem a megszokott száraz iskolai tankönyvstílusban. Rövidségük dacára, minden lényegest magukban foglalnak, a földrajzi alapismereteket, az életviszonyok ismertetését az éghajlattal s a gazdasági élettel kapcsolatban, a földrajzi helyekhez kapcsolódó nevezetesebb történelmi eseményeket és kulturtörténelmi adatokat, stb. E földrajzok túlnyomó része *Győrffy János*, a kiváló tankönyvíró, szerkesztéséből került ki s már az a körülmény is bizonyíték arra, hogy e könyvek a tanítóknak valódi előnyére s a tanulóknak hasznára és örömeire fognak válni. A könyvek pedagógiai értékét nagyon emeli a számos szép illusztráció, a hozzájuk csatolt megyei térkép, a nagybetűs, tiszta, éles nyomás. Áruk a minimumra van szabva. Megismerés és használatba vétel végett kért mutatóváltványt nyilvánított óhajra szívesen küld a kiadóhivatal (Budapest, VIII., Szentkirályi-utca 28.) — Eddig a következő földrajzok jelentek meg: *Abauj-Torna megye és Kassa város földrajza.* Ára 52 fillér. — *Arad megye földrajza.* Ára 40 fillér. — *Baranya megye földrajza.* Ára 40 fillér. — *Bars megye*

földrajza. Ára 40 fillér. — *Bihar megye és Nagyvárad város földrajza.* Ára 56 fillér. — *Borsod megye földrajza.* Ára 52 fillér. — *Csongrád megye földrajza.* Ára 52 fillér. — *Féjér megye földrajza.* Ára 40 fillér. — *Győr megye földrajza.* Ára 40 fillér. — *Háromszék megye földrajza.* Ára 40 fillér. — *Jásznagykanizsai megye földrajza.* Ára 40 fillér. — *Nágrád megye földrajza.* Ára 36 fillér. — *Nyitra megye földrajza.* Ára 40 fillér. — *Pest megye és Budapest földrajza.* Ára 48 fillér. — *Pozsony város földrajza.* Ára 48 fillér. — *Torontál megye földrajza.* Ára 40 fillér. — *Vas megye földrajza.* Ára 40 fillér. — *Veszprém megye földrajza.* Ára 40 fillér. — *Zala megye földrajza.* Ára 32 fillér. — *Zemplén megye földrajza.* Ára 40 fillér. — *Legközelebb megjelentek: Komárom megye földrajza, Szatmár megye földrajza és Szabolcs megye földrajza.*

A Tanítói Évkönyvről. Az a nagy érdeklődés és várakozás, mely a Szent-István-Társulat kiadásában a folyó év első felében megjelenő Tanítói Évkönyv lapunkban közölt hírére kath. tanítói körökben országsszerte megülvánult, élénken rávilágít arra a körülményre, hogy mennyire szükséges és időszzerű volt egy ily irányú munkának a kiadása. És a Tanítói Évkönyv valóra is fogja váltani a hozzáfűzött várakozásokat. Biztos útmutatója, tapasztalt tanácsadója, igaz irányítója lesz a népnevelés minden barátjának, elsősorban természetesen a tanítói karnak. Mindazt magába foglalja, amit a tanítónak legszükségesebb tudnia, hogy hivatását minden irányban sikeresen betölthesse. Tartalómjegyzékét legközelebb közreadjuk. Közleményeit a legkiválóbb gyakorlati és elméleti szaktekintélyek írták. Figyelmeztetjük lapunk t. olvasóit, hogy addig ne szerezzenek be semmiféle tanítói naptárt vagy zsebkönyvet, míg ezt a Tanítói Évkönyvet meg nem ismerték, mert a Szent-István-Társulaté valamennyit nemesak pótolni fogja, hanem felül is mulja. Megszerzési módja pedig oly könnyű lesz, hogy bárki is a legesekélyebb nehézség nélkül birtokába juthat.

A **«Zenelap»**, melyet *Ságh József* ismertnevű zeneírónk immár 22 év óta szerkeszt és ad ki, ajánlható mindazoknak, akik zenei kérdésekkel, zenetudománnyal, zenepedagógiával foglalatokodni szeretnek. Irányítkei, zenepedagógiai tanulmányai, valamint kritikai szemléi, tárcái, újdonságai mind-mind felette érdekesek és tanulmányosak. A **«Zenelap»**-ra az előfizetés egész évre 8 kor., félfévre 4 kor. Melegen ajánljuk a kitűnően szerkesztett zenei szaklapot tisztelt olvasóközönségünk figyelmébe. Az előfizetési pénzek póstautalványon küldendők be a Zenelap szerk. és kiadóhivatalába, Budapestre, VIII. ker., Baross-utca 57.

VEGYESEK.

Követésre méltó pelda. A «Népiskolai Tanügy»-ben olvassuk, hogy Jászapáti *Szabó Ferenc* kezdésére az irni és olvasni nem tudók részére kurzust rendeztek, melyre szegény családos emberek jelentkeztek nyolcan. A kurzus 1907. dec. 15-én kezdődött és hetenkint 4 napot ölelt föl. Ez irni és olvasni nem tudók *Szabó Ferenc* és *Szabari János* tanították felváltva (kedd, esütőtörök: szerda, péntek) este 7 órától 9 óráig. E felnőtt tanulók immár kiállották a vizsgálat nehez napját is folyó év február 7-én. A vizsgálaton olvastak és előmondás után mondatokat írtak. Fáradozásuknak szép eredményt mutatták fel valamennyien.

Kitüntetett tanfelügyelők. A király úr. Petri Mórnak, Pest-Pilis-Solt-Kiskun vármegye tanfelügyelőjének és Körösi Henriknek, a vallás- és közoktatásügyi miniszteriumba beosztott tanfelügyelőnek, a közoktatásügy terén kifejtett buzgó működésük elismerésül, a királyi tanácsosi címet adományozta.

Az Országos Katholikus Iskolaegyesület központi választmánya e napokban a Szent-István-Társulat üléstermében ülésezett a tűzbiztosítási iroda szervezéséről. *Giesswein Sándor* apát, országgyűlési képviselő elnöklésével. Jelen voltak: dr. *Mihályfi Ákos* egy. tan.,

¹ Marx-Engels «A kommunisták kiáltványa». Budapest, 1896, 40. l.

² Doktor Sándor «A világegyetem és a föld keletkezése». 37. l. Pécs, 1907.

Gábler Lajos, Panajott Miksa pénzügyi tanácsosok, Kada Mihály szentszéki tan., *Szentiványi* Károly igazgató, Bán Sándor plébános, Erdősi Károly Szent-István-Társulati igazgató, Lovag Almásy Jenő, dr. Sziklay János, Huszár Károly, Meszlényi Lajos, Pinterics Károly, Gerely József, Bene Dezső Pál, Urbányi József, stb. A tűzbiztosítás szervezése körül kifejtett munkásságát az igazgatóság: nek lovag *Ember* Károly ismertette jelentésében. Részletesen foglalkozott az ügyvezető igazgatóság által kifejtett tevékenységgel, melynek eredménye gyanánt most már a tűzbiztosítási iroda szervezésének eszméje a megvalósulás felé közeleg. A püspöki kart memorandumban kérték föl a hozzájárulásra. A biztosító-társulatokkal természetesen csak általánosságban) közölték a velük kötendő szerződés tervezetét és most várják a választ. Ezt a tervezetet bőhatóan ismerteti. Panajott Miksa és dr. Sziklay János felszólalásai után a tervezetet elfogadták és a szükséges szervezéssel az ügyvezető igazgatóságot megbízták.

Szőlő és borgazdasági kurzusok. A m. kir. földművelésügyi miniszter a szőlőművelés föllendítése céljából néptanítók részére az idén négy hétre terjedő szőlő- és borgazdasági kurzusokat rendez: a bihari-diószegi, tapolcai, tarcali, ménesi és a nagyenyedi vinecellérszékkel. Az egész kurzus első része április 27-étől május 9-éig s a második része a tarcali vinecellérszékben októ. 19-től 31-éig, a többi helyeken pedig októ. 8-tól 21-éig tart. A kurzus mind a két részén ugyanazok a tanítók vesznek részt. A résztvenni kívánó tanítók egykoronás nyelvvizsgát, illetve kérvényüket (amelyben életkorukat, nyelvismeretüket, alkalmaztatásukat, a szőlő- és borgazdaság terén esetleg eddig történt működésüket is föl kell tüntetni) s ezt a körülményt közvetlen helyi iskolai hatóságuk záradékolásával igazoltatni, a m. kir. földművelésügyi miniszterhez címezve legkésőbb f. évi március 25-ig a kir. tanfelügyelőnél nyújtásuk be.

Halálozás. *Kör* János szenteleki kántortanító, Vasvármegye törvényhatósági bizottságának tagja folyó hó 11-én hosszas betegség után, 46 éves korában, tanítóskodásának 27. és holdog házasságának 22. évében az Urban meghalt. Az elhunyt az élet minden mozzanatában igazi mintakatholikus, s a tanítóknak követésre méltó példája volt a legszigorúbb kötelességteljesítésben. Karfarsai ószinte részvétellel gyászolják. Az ö. v. f. n.

Szerkesztői üzenetek.

Iskolaszéki jegyző. «Az érvényben levő» püspöki-kari szabályzat 21. §-a így rendelkezik: «Az iskolaszék a tanítókat a megüritt állomásokra mindenkor előlegesen kihirdetett pályázat folytán az e hivatalra képesítettek közül az egyházkerületi tanfelügyelőnek vagy helyettesének, mint egyházhatósági biztosnak *jelölésében választja*. A választási jegyzőkönyvet a megválasztott tanító bizonyítványával együtt az egyházkerületi tanfelügyelőség útján a választás megerősítése végett az egyházmegyei hatósághoz fölterjeszti.» A kérdéselt ügyben a szabályzat nem intézkedik. Általános gyakorlat szerint egyenlő szavazatok esetében az elnök szava dönt. Jelen esetben azé, aki a gyűlést mint elnök vezette. — **Dr. Gy. Zs.** Intézkedtünk. — **S. J.** Az ismertetés megjelent. — **Sz. J.** Az iskola kath. jellegű s így az egyházi főhatóság közigazgatása alá tartozik. Igen, a fentartó uradalomtól az 1907. XXVII. t.-e. alapján kérheti fizetésének törvényes rendezését. — **K. J.** A tanító tanítói járandósága után semminemű községi teherrel meg nem róható. A nevezett díjat a fentartó köteles fizetni, miután díjlevelében az említett legteljesebb jog fizetést képvisel: ezt a jövedelmet a kivett legelőnyű teher fedezésére nem fordíthatja. — **K. M. Sz. P.** Levelben feleltünk. — **M. J.** Támogatni fogjuk. **A. J.** A megalakítandó hitközség szabályzatában foglalt intézkedések az említett nehézségeket eloszthatják. A hitközségnek joga van önálló kántori állást szervezni.

Felőlős szerkesztő: **Ember Károly.**

Kérem! Zavarok és késedelmek elkerülése végett, minden hirdetésre vonatkozó levelet a kiadóhivatal címére — nem szerkesztőség — kérünk küldeni.

PÁLYÁZATOK.

Besztercebányai egyházmegye.

A dőcifürészei (Bars m.) róm. kath. tanítónői állásra *április 5-ig* pályázat hirdettetik. Jövedelme: 600 korona a községtől, államsegély eddig 138 korona. Lakás: egy szoba, konyha, kamra, és elegendő tüzfű. Tannyelv: német-magyar. Az 1907. évi XXVII. t.-e. értelmében fizetőkiszélesztés már kérelmeztetett. Élelmezés a községtől nem kapható, erről a megválasztott köteles gondoskodni. *Csellár József* elnök. 96 1—1

Győri püspöki megye.

Pályázat osztálytanítói állásra. **Kálnok** (Moson m.) róm. kath. iskolájának fejlesztése folytán egy osztálytanítói állás szerveztetett. Az új állás javadalmazása: 1000 korona (200 kor. a község pénztárából, 800 kor. a kiltásba helyezett államsegély), két szobából álló lakás és szabadfűtés. Tannyelv magyar, de a német nyelv némi ismerete is megkívánatik. A tanító tartozik az általános ismétlőiskolát vezetni s a kántori teendőiben segédkezni. A pályázati kérvények *április hó 1-ig* a kálnoki róm. kath. iskolaszékhez küldendők. *Kasztner Manó* plébános, iskolaszéki elnök. 97 1—2

Pécsi egyházmegye.

Kisbeszterce (Baranya m.) főközség róm. kath. kántortanítót keres. Jövedelme: két szobás lakás, melléképületek és házi kert. Minden telkes pártól $\frac{2}{3}$ s p. m. buza. értéke 190 kor. 38 fill. Tizenhárom pár kisházastól a 4 korona, 52 korona. Három pár zsellér után a 3 kor., 9 kor. Ötvenhét pár telkes után lélekpénz, a 60 fill. 34 kor., 20 fill. Hét hold szántóföld értéke 112 kor. Ötvenhat koesi trágya kihordva és eltergetve, értéke 67 kor. 20 fill. Vasárnapi iskolásokért a község pénztárából 70 kor. Minden hétköznapi tanköteles után 2 kor. (van 25 tanköteles, 50 kor.) Négy öl hasábra a tanító udvarába szállítva 64 kor. Fel hold rét, vagy ennek értéke kézpénzben 30 kor. Minden telkes és kisházastól hat itec bor, a 20 fill. = 84 kor. Négy malomfuvar, 8 kor. Szabad legeltetés, 9 kor. Egy-száz (100) kor. kézpénzben, évnegyedes előleges részletekben. Összesen 839 kor. 78 fill. Tannyelv magyar. Oklevéllel felszerelt folyamodványok alulirothoz küldendők. Ez állomás azonnal elfoglalható. Személyes megjelenés megkívánatik. *Medgyesy Ede* plébános, Felsőmindszent. (Baranya m.) 99 1—1

Rozsnyói püspöki megye.

A «Népevelő» 3-ik számában hirdetett **divenyoroszi** kántortanítói állomásra a pályázat *március 31-ig* meghosszabbíthatik. Választás április 2-án. Kántori teendők től végzetnek. *Dulla Nándor* plébános. 95 1—1

Székesfehérvári egyházmegye.

A torbágyi (Pest mellett) róm. kath. elemi népiskolánál szervezett harmadik tanítói állásra *március hó 28-iki* határnappal pályázat hirdettetik. Jövedelme: 100 kor. az iskolaalap pénztárából, 900 kor. államsegély: két szobából álló lakás, lakás és kertpótlék címén 25 kor. a község pénztárából. Kötelessége: az iskolaszék által jelölt osztályt vezetni, az ismétlőiskolásokat oktatni, a kántoriakban önállóan segédkezni, a gyermekekre isteni tisztelet alatt felügyelni. Az állás április 1-én elfoglalható. Csak nőtlen férfitanítók pályázhatnak. Kérvények ft. *Neumayer Ferenc* helybeli plébános urhoz küldendők. 100 1—1

Szepesi püspöki megye.

A hámryi róm. kath. tanítói állomásra pályázat hirdettetik. Javadalmazása: a községtől 172 kor. 1000 koronára való kiegészítésre államsegély már kérelmez-tetett. Kellően fölszerelt s a hámryi róm. kath. iskola-székre címzett kérvények ft. *Pironsák István* c. kano-nok, ker. tanfelügyelő úrhoz *Jablunkára* (Árva megye) küldendők. Tót nyelv ismerete szükséges. Pályázhatnak okl. tanítónok is. *Róm. kath. iskolaszék.* 98 1—1

Fajtisza ezüstnyulak, 4—5 és 7 hónaposak, hóna-pontint egy koronáért, megtermékenyített anyanyúl tiz koronáért kaphatók *Parák Lázárnál* Tiszolc-on. (Gömör megye.) Válaszbélyeg csatolandó. 101 1—2

Esztergommegeyi kántortanító cserélne hasonló, vagy önálló tanítói állással. Cim a kiadóhivatalban. 90 3—5

Államsegély kérvényezéséhez nélkülözhetetlen!! Ötödik, tökéletesített kiadás. Ma-gyarázó füzet 1 K, a 16 nyomt. szintén 1 K. (Csak egyszerűen kitölteni s mellékelni kell.) Kapható: *Len-gyel Béla* kántortanítónál, Farkasasó (Szatmár megye). 23 8—10

Államsegély - kérvény és mellékletei.
 Utmutató a fizetés kiegészítési és korpótték államsegély kérvényezéséhez, kérvénymintákkal és mellékleti űrlapokkal 2 korona *vvvvvv*

Tananyagbeosztási nyomtatvány
 az évi tanmenetnek a róm. kath. vagy bármelyik Tanterv alapján tantárgyak és osztályok vagy osztályok és tantárgyak szerint külön lapokon.

Részletes Tanterv-nyomtatvány
 az együttes osztályok tananyagának ugyanazon lapon való feldolgozására szolgáló füzetekben a 6. vagy 5. együttes oszt. számára 2 K. 4. oszt. 1-80 K. 3. oszt. 1-60 K. 2. oszt. 1-40 K. 1. oszt. sz. 1 K előleges beküldése mellett megrendelhető.

Gyerkés Mihály igazg.-tanítónál Székelyudvarhely 712

Szőlőoltványok:
 hiányok pótlására 2 éves dús gyökérrel, zöldoltással ké-szítve ezre 100 frt. Telepítésre gyökeres zöldoltvány ezre —80 frt. Telepítésre sima zöldoltvány ezre 40 forint.

Fásoltványok:
 Gyönyörű példányok, fajtisztán ezre 100 frt. Szépséghilával, eredési biztosítással ezre 45 frt. Mind Riparia Portalisra oltva a következő fajokban: **Fehér borsfajok:** Olasz Riz-ling, fehér és piros Szilankamenka, Furmint, Sárféher, Mézes-fehér, Ezerjő, Erdei, Bakator, Kövidinka, Mirkovácsi, Mus-kotályok, Hárslevelű, Sauvignon, Bánati Rizling. **Vörös bor-fajok:** Nagy burgundi, Oportó, Nemes Kadarka, Aramo. **Csemegefajok:** Fehér és piros Chasselas, Passatutti, Tokaji Chasselas, Ezredéves, Muskotályok stb. Sima Rip. Port. I. oszt. 10 frt, sima Rip. Port II. oszt. 5 frt, gyökeres Rip. Port. I. oszt. 16 frt, gyökeres Rip. Port. II. oszt. 10 frt, gyö-keres 2 éves gyökerű 18 frt. **Hazai nemes vesszők** sima 10 K, gyökeres 30 K a fenti fajokból. Oltványaimért teljes felelősséget vállalok s ha a vevő azzal nem volna meg-elegedve, azt visszaveszem s pénzt visszaadom. Tavaszi szállításra is elfogadok már most előjegyzést. Előlegül az ár negyedrészt kérem beküldeni. Hegyi bor: Siller, fehér — 50 korona, vörös 60 korona.

SZÉKELY I. JÓZSEF
 Gyöngyös, Szent-Urbán-Templom. 698 15—20

Orgona-harmoniumokat
 mindkét rendszer szerint legolcsóbban szállít
PAJKR REZSŐ ÉS TSA
 Budapest, X., Delej-utca 11/B (Tisztviselőtelep.)

Pedálos harmoniumok mindkét rendszer sze-rint és minden nagyságban pontos orgo-na-méretekkéi templomok, szemináriu-mok részére és mint gyakorló orgonák. Bérmentes szállítás az utolsó vasuti állomásig. Tanerőknek s lelkészeknek különös szavalékengedmény. Árjegyzék ingyen és bérmentve. Részletfizetés engedé-lyezve. 798

Csak kollegák kaphatják kedvezményes árban
 a következő nagyhatalú egyházi zeneműveket, amelyek ki-
 valóban alkalmasak kántorválasztási próbaének-
 lésben, ünnepélyes miseken és egyházas jellegű koncerteken:

Miatyánk-Üdvözlégy	K 1.—
Hazafias Mária-dalok. I. füz. 2.— K, II. füzete.....	2.—
Mária-dalok. I. füzete.....	1.—
Asszonyunk szűz Mária. Mária-dalok. II. füzete.....	1.—
Hazánk Nagymasszonya. Mária-dalok. III. füzete.....	2.—
Köszöntsük Máriát. Mária-dalok. IV. füzete.....	1.—
Ave Maria. Mária-dalok. V. füzete.....	2.—
Immaculata. Mária-dalok. VI. füzete.....	1.—
Magyar Dallamos Ünnepi Praeludiumok az összes hangnemekből, függetlenül.....	4.—
Dudajáték. (C dur).....	60

Megrendelhetők, — a pénz előzetes beküldése mellett bérmentve — a szerző kollegánk címen: **KONTOR ELEK, BUDAPEST, VII., Thököly-ut 42. sz. II. em. 6. ajtó.** — Kiseb-ből összeg bélyegben is küldhető. 472

Elismert csak elsőrangú műrecek a valódi
ZIMMERMANN-féle
HARMONIUMOK
 házi, iskolai és templomi célokra.

Tanároknak részletfizetésre megegyezés szerint.
 Nagyon ajánlatos külön-legesség:

ZIMMERMANN-féle
 iskolaharmoniumok
 170, 190 és 220 K.

Képviselő Ausztria-Magyar-ország részére:
HÖRL NÁNDOR
POZSONY,
Ventur-utca 24.

Képes árjegyzék ingyen.

Ujdonság! 436 **Ujdonság!**
Pianino „Continental“
 teljes zongorahanggal; elegáns elsőrendű Salon-Pianinot 560 koronáért
 Csak a fenti cégnél kapható. Prospektus ingyen.

A Szent-István-Társulat kiadásában megjelent imakönyvek.

Felnőttek számára:

	Korona	Korona
A keresztény apa. Modern társadal- munkban. Gondolatok keresztény apak számára. Imádságos könyvvel. Irta <i>Egger</i> <i>Agoston</i> . Fordította egy szatmárnagyzei aldozópap. Vászunkötésben.	2.	
Börkötésben vörösmetszőssel.	3.20	
Börkötésben aranymetszőssel.	4.	
Chagrinbörkötésben.	6.	
Longre börkötésben.	9.	
Párnázott finom börkötés, festett díszítéssel	10.	
Ecrasse börkötésben.	10.	
A keresztény anya. Jónakaró tana- esok keresztény anyák és érettebb női ifjúság számára. Imakönyvvel. Irta <i>Egger Agoston</i> . Fordította egy szatmár- nagyzei aldozópap. Vászunkötésben.	2.	
Börkötésben vörösmetszőssel.	3.20	
Börkötésben aranymetszőssel.	4.	
Chagrinbörkötésben.	7.	
Longre börkötésben.	9.	
Párnázott finom börkötésben.	10.	
Ecrasse börkötésben.	10.	
Egy ósvény a szentek nyomdokain. Pél- létben oktató imádságos- és enekes- könyv. Irta <i>Nagy Antal</i> . Füzve.	3.	
Egész vászonbőr kötve.	4.	
Egész bőrbőr kötve.	5.	
Aranyozott tábladíszűvel, fenyezett vászon- kötésben.	5.50	
Chagrinbörkötésben.	6.	
Tompá sarkú egész díszes vászonköt.	7.	
Igen finom vászonköt. tompasarkú la- pakkal.	8.50	
Párnázott börkötésben.	12.	
Párnázott saffján börkötésben.	16.	
Élő szent Olvasó. Imádságos- és enek- eskönyv az «Élő szent Olvasó»-ról nevezett Mária-Társulat igazgatói- és tagjainak használatára. VII. kiadás. Kötve.	40.	
Hítvalló. Katholikus imádságos könyv. A művelt férfiközönség részére. Vászun- kötésben.	3.	
Börkötésben vörösmetszőssel.	4.	
Börkötésben aranymetszőssel.	4.60	
Chagrinbörkötésben aranymetszőssel.	6.	
Párnázott börkötésben.	7.	
Finom saffján börkötésben.	8.	
Imádkozzál és dolgozzál. Imád- ságoskönyv munkások számára. Irta		
<i>Habekamp György</i> . Szép színes kép- pel, finom papíron, szép egész vászon- kötésben.	1.	
Gömbölyített sarkú egész vászonkötésben	1.50	
Imák és elmélkedések. Összeállí- totta <i>Flavigny grófja</i> . — Magyarra át- dolgozta <i>Gubicza István</i> . — I—II. rész egybekötve vászonkötésben.	4.	
Chagrinbörkötésben.	6.	
Borjúbörkötésben.	10.	
Imák és intelmek a magyar kath. hadfiak számára. Szent László képével. Irta <i>Molnár Vid Bertalan</i> . Kötve.	—20	
Imakönyv. Irta <i>Demény Dezső</i> . Az ima- könyv árai a különböző kötések szerint a következők:		
17. sz. kötés. Chagrinbör, sima tábla, pré- selés nélkül.	16.50	
18. sz. kötés. Maroquinbör, sima tábla, préselés nélkül.	20.	
21a) sz. kötés. Maroquinbör, aranymonogr.	20.	
3388. sz. Finom színes borjúbörk., bélelt puha táblával, aranyomású díszítés.	20.	
3388 II. Ugyanaz kapocsosál.	21.50	
6656. sz. kötés. Színes ekrázé, ma- roquinbörkötés bélelt puha táblával, arany ünyom, címfehérítással és virágd.	20.	
6656/I Ugyanaz kapocsosál.	21.50	
6666. sz. kötés. Borjúbörkötés színes márvány mintával, bélelt puha táb- lával, arany ünyomatú kereszttel és dombornyomású szím, virágdíszít.	21.	
6666/II. Ugyanaz kapocsosál.	22.50	
27. sz. kötés. Bagariabör, sima táblával, aranymonogram.	22.	
19. sz. kötés. Maroquinbör, sima táblával, moirée-előzékkel.	23.	
21b) sz. kötés. Maroquinbör, sima tábla, aranykerettel.	23.	
3570. sz. kötés. Finom ekrázébör, bélelt puha tábla, arany ünyomatú kereszttel és gyöngyökkel kirakott virágdíszítéssel.	24.	
3570/II. Ugyanaz kapocsosál.	25.50	
5061. k. sz. kötés. Fekete vagy színes borjúbörkötés, egészen sima hajlítható táblával, hordozható párnázott börtokkal.	25.	
22a) sz. kötés. Maroquinbör, sima tábla, aranykerettel, moirée-előzékkel.	26.	
22b) sz. kötés. Maroquinbör, eredeti mo- zaikbetét, moirée-előzékkel.	35.	